

MIRKO DEANOVIĆ

ENCICLOPEDIA LINGÜÍSTICA HISPÁNICA, TOMO I, ANTECEDENTES Y ONOMÁSTICA

Enciclopedia Lingüística Hispánica, Tomo I, *Antecedentes y onomástica*, dirigida por M. Alvar, A. Badía, R. De Balbín, L. F. Lindley Cintra. Introducción de Ramón Menéndez Pidal, Madrid 1960, Consejo Superior de Investigaciones científicas, CXXXVIII + 656 str., nekoliko karata i reprodukcija. - Tomo I *Suplemento: La Fragmentación fonética peninsular* de Dámaso Alonso, Ibid. 1962, 215 str.

Joan Corominas, *Breve Diccionario etimológico de la lengua castellana*, Madrid 1961, Editorial Gredos, 610 str.

U posljednje su vrijeme španjolski lingvisti (i oni u Amerikama) objavili više značajnih djela za romanistiku. U red takvih publikacija idu i navedena djela.

Prvo je široko zamišljena Španjolska lingvistička enciklopedija u izdanju Savjeta za naučna istraživanja u Madridu. Taj pothvat odgovara općem osjećaju potrebe velikih sinteza u naše doba. U planu je predviđeno ovih 6 svezaka i nekoliko dodataka: I Prethodnici pirenejskih jezika (predlatinski, latinski, mozarapski), II Onomastika (antroponimija, toponimija), III-V Španjolska, katalonska, portugalska filologija (izvori, fonetika, fonologija, morfologija, tvorba riječi, sintaksa, semantika, leksičke areje, dijalektologija, narodna kultura, povijest jezika, bibliografija), VI Indeksi.

Cilj je te enciklopedije da sistematski prikaže stanje španjolske lingvistike u prvoj polovici našega vijeka i da ujedno, izlažući već stečena iskustva, utre putove novim istraživanjima i metodama. To ima da bude instrumenat rada koristan za dalji razvoj nauke.

Za naučni karakter djela jamče imena četvorice istaknutih lingvista koji njim rukovode i 90 suradnika među kojima ima nekoliko izvan Pirenejskog poluotoka; evo samo nekih poznatih imena suradnika: Aebischer, Alarcos Llorach, Dámaso Alonso, Paiva Boléo, Corominas, P. Fouché, Gamillscheg, Griera, Hubschmid, Krüger, Lüdtke, Malkiel, Menéndez Pidal, Moll, Pottier, Rohlf, Ségué, Silva Neto, Steiger, Tovar, Vidos, M. L. Wagner.

Uvod cijelom djelu o osnovnim problemima triju pirenejskih jezika (na 138 strana) napisao je današnji nestor romanista Ramon Menéndez Pidal, koji se u svom pregledu razvoja tih jezika koristi i najnovijim tekovinama strukturalne metode (a navršio je već 93 godine).

Ovaj se prvi svezak sastoji od dva glavna dijela: I Stanje prije formacije pirenejskih jezika (str. 5-346) i II Onomastika (str. 347-648). Prvi se pak dio dijeli u ova tri poglavlja: 1. predlatinski jezici na poluotoku (Tovar, Hubschmid, Lafon), 2. latinski jezik na poluotoku (Diaz y Diaz, Mariner Bigorra, Bastardas y Parera), 3. mozarapski jezik (Sanchis Guarner). A drugi dio u ova dva poglavlja: 1. antroponimija (Palomar Lapesa, Dolç, Piel) i 2. toponimija (Hubschmid, Solé Solé, Montenegro Duque, Piel, Vernet Ginés, López Santos, Marsá).

U svojoj široko zahvaćenoj raspravi o najstarijim latinskim svjedočanstvima Hubschmid se osvrće i na neke španjolsko-balkanske odnose u predlatinskoj periodu (npr. na neke izoglose kao španj. *majano*, alb. *māgulë*, rumunj. *māgură*, srphrv. i bug. *mogila*, ili španj. *borracha* 'bačva', srphrv. *burača*, *bure*, arumunj. *burlu*).

Druga od dviju navedenih knjiga *Suplement I* sadržava iscrpnu strukturalnu monografiju poznatog lingvиста Dámasa Alonsa o fonetskoj fragmentaciji Poluotoka u odnosu na ostale romanske jezike i može poslužiti kao uzor fonološke metode, pored monografije o istom predmetu Kurta Baldingera *Die Herausbildung der Sprachstämme auf der Pyrenäenhalbinsel* (Berlin 1958).

Joan Corominas, profesor romanistike na sveučilištu u Chicagu, pošto je objavio svoj monumentalni *Diccionario crítico etimológico de la lengua castellana* (I-IV, Berna 1954-57, LVIII + 993, 1081, 1117, 1224 str.), redigirao je 1961. njegovu skraćenu i dotjeranu verziju u jednoj knjizi od 610 strana. To nije puki izvadak iz velikog rječnika, jer je autor nanovo obradio mnoge članke koristeći se svojim ličnim i tuđim studijama koje su izašle nakon onog prvog rječnika.

Autor je pri tome slijedio primjer odličnih etimoloških rječnika latinskog jezika od Ernout-Meilleta i francuskog od Bloch-Wartburga, tako da je mogao u ožetom obliku dati jasnu sliku postanka španjolskog leksika. Zato i ovaj Corominasov rječnik može svojom metodom služiti kao uzor i za druge jezike. Evo jednog primjera kako Corominas obrađuje ovdje pojedine riječi: »COMPAS, 1490 (instrumento geométrico: 'ritmo, medida'). Deriv. del antiguo *compasar* 'medir', 1220-50, palabra común a las varias lenguas romances, que a su vez deriva del lat. *passus* 'medida de un paso'. Deriv. *acompasar*, *descompasar*, 1495, - *compasión compasivo*, *compatible*.«

Srećom P. Skok - tek pred svoju smrt 1956 - dovršio je svoj veliki *Etimološki rječnik srpskohrvatskog jezika*, koji će sada izdati JAZU, i tako ćemo i mi, posljednji od slavenskih naroda, imati napokon etimološki rječnik svoga jezika.